

УДК 334.732.2

О. Г. Волкова,
к. е. н., доцент кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет
ORCID ID: 0000-0002-9136-7742

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.17.17

ВПЛИВ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ НА ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ

O. Volkova,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Odesa National Economics University

IMPACT OF CREDIT UNIONS OF UKRAINE ON HOUSEHOLD FINANCES

Статтю присвячено аналізу показників діяльності кредитних спілок України та їх впливу на фінанси домогосподарств. У роботі досліджено основні показники, що характеризують стан фінансів домогосподарств та активність користування фінансовими послугами кредитних спілок України. У роботі проведено порівняльний аналіз кредитної та депозитної діяльності банків та кредитних спілок України. Встановлено, що рівень волатильності сукупних витрат домогосподарств до змін обсягів внесків (вкладів) на депозитних рахунках у кредитних спілках та сукупних ресурсів домогосподарств до змін обсягів кредитування в кредитних спілках вищий порівняно рівня волатильності зазначених показників до банківських депозитів та кредитування населення відповідно. За допомогою регресійного аналізу визначено взаємозв'язок між сукупними витратами домогосподарств та депозитними внесками (вкладами) кредитних спілок, а також сукупними ресурсами домогосподарств та активами останніх.

The article is devoted to the analysis of indicators of activity of credit unions of Ukraine and their impact on household finances. It is determined that the peculiarity of the activity of credit unions of Ukraine is the provision of financial services exclusively to its members — individuals, which determines the important role of credit unions in the financial provision of households. In this paper the main indicators characterizing the state of household finances and the activity of using the latest financial services of credit unions of Ukraine are investigated. It is established that the share of passive income, including percentage of deposits, remains low in household incomes, and the main source of financial resources of households is wages and social transfers, which is caused by low level of population's inclination to savings, limited list of investment instruments and lack of investment instruments. financial intermediaries, weak effect of investor protection mechanisms and other factors. Indicators of the most popular financial services population are analyzed: deposits and loans from households in banks and credit unions of Ukraine. The comparative analysis of credit and deposit activity of banks and credit unions of Ukraine is conducted in the paper. It is proved that, although the deposits in banks are much higher compared to the deposit accounts in the unions, over the last two years the attraction of funds into the deposit accounts in the credit unions has been increasing at a faster rate than the deposits of banks. The opposite tendency is observed in the sphere of lending: retail bank loans are growing at a higher rate than lending in the unions. It is established that the level of volatility of total expenditures of households to changes in the volume of deposits (deposits) in credit unions and aggregate resources of households to changes in lending in credit unions is higher compared to the level of volatility of these indicators to bank deposits and lending to households. The growth rates of household savings and contributions (deposits) to deposit accounts

in unions of Ukraine are analyzed. The regression analysis identifies the relationship between total household spending and the credit unions' deposits (deposits), as well as the total household resources and assets of the latter.

Ключові слова: фінанси домогосподарств, кредитні спілки, депозитні внески, фінансові ресурси населення, доходи населення, заощадження.

Key words: household finances, credit unions, deposits, household financial resources, household income, savings.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ В ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

Особливістю діяльності кредитних спілок України є надання фінансових послуг виключно своїм членам — фізичним особам на умовах взаємного кредитування: залучення коштів (вкладів) на депозитні рахунки одних членів спілок та кредитування інших членів. За таких умов, кредитні спілки мають відігравати важливу роль у фінансовому забезпеченні національних домогосподарств, особливо в умовах нестабільного економічного середовища, що може супроводжуватися для останніх ризиком втрати основного джерела доходу, нестачею коштів, ризиком знецінення заощаджень. У цьому аспекті кредитні спілки можуть розглядатися як один із інструментів нівелювання вищевказаних ризиків та підтримки фінансового стану домогосподарств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ ОСТАННІХ РОКІВ

Дослідження ролі і місця кредитних спілок на фінансовому ринку постійно знаходиться в полі зору науковців та експертів: Бублик Є.О., Єлісєєвої О.Г., Маліновської О.Я., Катан Л. І., Косюги В. В., Добровольської О.В., Гончаренко В.В. [1—5] та інш. У наукових дослідженнях акцентується увага на дослідженні ролі і місця кредитних спілок на фінансовому ринку, організаційним питанням та аналізу показників їх діяльності, проблематики їх функціонування та інш. Загалом не знайшло свого достатнього висвітлення питання впливу кредитних спілок на фінанси домогосподарств, що і визначило обрану тему цього дослідження.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є моніторинг впливу кредитних спілок України на фінанси домогосподарств.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Стан фінансів домогосподарств ілюструють такі показники, як загальний обсяг та структура доходів та витрат населення, їх заощаджень, динаміка цих показників. Не менш важливим є рівень залучення фінансових ресурсів населення в економіку держави. Аналіз цих показників дає змогу оцінити вплив різних інституційних учасників економічної системи на формування та використання фінансових ресурсів домогосподарств, зокрема, кредитних спілок, фінансовою основою діяльності яких є кошти населення. Як вбачається з даних таблиці 1 схильність населення України до заощаджень істотно зменшилася за останні шість років, що можна

пояснити економічною кризою в аналізований період (2014—2015 рр.), зростанням витрат випереджаючими темпами порівняно із зростанням доходів, недовірою до фінансових установ, нестабільністю та девальвацією національної валюти (табл. 1).

Зазначимо, що для населення України операції на фінансовому ринку знаходяться на первинній стадії їх освоєння, що зумовлено низкою факторів: низьким рівнем життя більшою частини населення країни та схильності населення до заощаджень, низьким ступенем розвитку фінансового ринку та обмеженістю переліку інвестиційних фінансових інструментів, недовірою до фінансових посередників, слабкою дією механізмів захисту прав інвесторів та інш. За таких умов є цілком логічним, що питома вага пасивних доходів, зокрема відсотків від вкладів, у доходах населення є не значною, а основним джерелом фінансових ресурсів домогосподарств є заробітна плата та соціальні трансферти (табл. 2).

Враховуючи, що найбільш популярними фінансовими послугами для населення залишаються депозитні вклади та кредити, проаналізуємо показники кредитного портфеля населення та їх депозитів у банках та кредитних спілках України (табл. 3).

Як вбачається з даних таблиці 3 фінансова система України є банкоорієнтованою: банки відіграють провідну роль у наданні фінансових послуг населення порівняно з кредитними спілками.

Загалом, незважаючи, що обсяги депозитних внесків в банках є значно більшими порівняно із депозитними рахунками в спілках, за останні два роки залучення коштів на депозитні рахунки в кредитних спілках зростає більшими темпами порівняно з депозитами банків. Протилежні тенденції простежуються в сфері кредитування: банківські кредити населення зростають більшими темпами порівняно з кредитуванням у спілках.

Проаналізуємо вплив зміни обсягів кредитів та депозитів населення в банках та кредитних спілках на стан фінансів домогосподарств (табл. 4).

Розрахунок коефіцієнтів еластичності сукупних витрат та сукупних ресурсів домогосподарства України до кредитів та депозитів фізичних осіб в банках та кредитних спілках (відношення темпів приросту сукупних ресурсів домогосподарства до темпів приросту кредитів, відношення темпів приросту сукупних витрат до темпів приросту депозитів) за останні п'ять років свідчить про різний ступень впливу цих факторів на фінанси домогосподарств (табл. 4).

Середній показник коефіцієнту еластичності сукупних ресурсів домогосподарства до кредитів кредитних

Таблиця 1. Динаміка доходів, витрат, заощаджень населення України у період 2013–2018 рр.

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Доходи, млрд грн	1548,7	1516,8	1772,0	2051,3	2652,1	3219,5
Темпи росту, %	111,1	97,9	116,8	115,8	129,3	121,4
Витрати, млрд грн	1432,4	1486	1759,0	2020,8	2621,4	3202,7
Темпи росту, %	109,3	103,8	118,4	114,9	129,7	122,2
Заощадження, млрд грн	116,3	30,8	13,0	30,5	30,7	16,8
Темпи росту, %	-21,0	26,5	42,2	234,6	100,7	54,7
Питома вага заощаджень у ВВП, %	8,0	2,0	0,7	1,3	1,0	0,5

Джерело: складено за даними [6].

Таблиця 2. Структура доходів населення України у період 2013–2018 рр., %

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Доходи, всього, у тому числі	100	100	100	100	100	100
Зарплата	40,7	40,5	39	42,0	45,6	47,4
прибуток та змішаний дохід	15,7	16,8	18,6	18,4	18	17,6
Доходи від власності	5,7	5,6	4,6	3,7	3	2,6
Соціальна допомога та інші поточні трансферти	37,9	37,1	37,8	35,9	33,4	32,4

Джерело: складено за даними [6].

Таблиця 3. Динаміка активності банків та кредитних спілок з коштами населення України в період 2013–2018 рр.

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1	2	3	4	5	6	7
Депозитна діяльність						
Депозити в банках, млн грн	441951	418135	410895	444676	495313	530250
Темпи приросту, %	21,2	-5,4	-1,7	8,2	11,4	7,1
Питома вага в доходах населення, %	28,5	27,6	23,2	21,7	18,7	16,5
Депозити в КС, млн грн	1 330,1	989,8	855,2	831,8	937,0	1045,7
Темпи приросту, %	3,3	-25,6	-13,6	-2,7	12,6	11,6
Питома вага в доходах населення, %	0,08	0,07	0,05	0,04	0,03	0,03
Кредитна діяльність						
Кредити банків, млн грн	193529	211215	174869	163333	174182	201102
Темпи приросту, %	3,1	9,1	-17,2	-6,6	6,6	15,5
Питома вага в витратах, %	13,5	14,2	9,9	8,1	6,6	6,3
Кредити в КС, млн грн	2349,1	1 994,4	1 792,7	1 799,5	1 902,3	2 018,0
Темпи приросту, %	-7,2	-15,1	-10,1	0,4	5,7	6,1
Питома вага в витратах, %	0,2	0,1	0,1	0,09	0,07	0,06
Темпи приросту, %	7,7	2,4	14,6	19,3	30,9	21,3

Джерело: складено за даними [7; 8].

спілок в аналізований період має позитивне значення, що свідчить про позитивний вплив наданих кредитними спілками кредитів на формування сукупних ресурсів домогосподарств. Так, із середнім значенням коефіцієнту у розглянутий період 9,1, зі зростанням кредитів спілок на 1%, зростають сукупні ресурси домогосподарства на 9,1%.

Для банківського кредитування середній показник коефіцієнту еластичності сукупних ресурсів домогосподарства в аналізований період дорівнює 0,9, що свідчить про зростання сукупних ресурсів домогосподарства на 0,9% у разі зростання кредитів банків на 1%. Отже, відзначається більша волатильність сукупних ресурсів домогосподарств до змін обсягів кредитування спілок порівняно з банківським кредитуванням.

Щодо впливу зміни обсягів депозитної діяльності на сукупні витрати домогосподарств зазначимо, що при середньому показнику коефіцієнту еластичності сукупних витрат домогосподарства до зміни обсягів банківських депозитів -1,3 проти значення цього показника для кредитних спілок -2,5, можемо зробити загальний висновок про скорочення обсягів сукупних витрат домогосподарств у разі зміни обсягів депозитних вкладів. Крім того, сукупні витрати домогосподарств також більш чут-

ливі до змін обсягів внесків (вкладів) на депозитні рахунки в кредитних спілках порівняно зі зміною обсягів банківських депозитів. Висока волатильність фінансів домогосподарств до змін в обсягах надання фінансових послуг кредитними спілками є цілком логічною та зумовлена високою залежністю самих кредитних спілок від коштів населення: більше 90% фінансових ресурсів кредитних спілок формується за рахунок коштів населення.

Використовуючи інформацію Державного комітету статистики України щодо сукупних ресурсів та сукупних витрат у середньому на домогосподарство, розрахуємо загальний розмір заощаджень домогосподарства та порівняємо темпи їх зростання зі зростанням внесків (вкладів) на депозитні рахунки в спілках України (табл. 5).

Як бачається з даних таблиці 5— заощадження домогосподарств зростають більшими темпами порівняно з внесками (вкладами) кредитних спілок на депозитні рахунки, що є логічним з огляду на зменшення обсягів основних показників діяльності спілок у розглянутий період: зменшення кредитів та залучених внесків (вкладів) на депозитні рахунки. Аналогічні тенденції простежуються й щодо показників сукупних витрат до-

Таблиця 4. Вплив депозитів та кредитів банків та кредитних спілок на сукупні витрати та ресурси домогосподарства України в період 2014–2018 рр.

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1	2	3	4	5	6	7
I. ВПЛИВ НА СУКУПНІ РЕСУРСИ ДОМОГОСПОДАРСТВА						
Сукупні ресурси середньому на одне господарство, грн	4454,24	4563,32	5231,71	6238,82	8165,2	9904
Темпи приросту, %	7,7	2,4	14,6	19,3	30,9	21,3
I. I. КРЕДИТНІ СПІЛКИ						
Темпи приросту кредитів кредитних спілок, %	-7,2	-15,1	-10,1	0,4	5,7	6,1
Коефіцієнт еластичності сукупних ресурсів домогосподарства, %	-1,1	-0,2	-1,4	48,3	5,4	3,5
I. II. БАНКИ						
Темпи приросту банківських кредитів фізичним особам, %	3,1	9,1	-17,2	-6,6	6,6	15,5
Коефіцієнт еластичності сукупних ресурсів домогосподарства, %	2,48	0,26	-0,84	-2,92	4,68	1,37
II. ВПЛИВ НА СУКУПНІ ВИТРАТИ ДОМОГОСПОДАРСТВА						
Сукупні витрати у середньому на одне домогосподарство, грн	3813,96	4048,89	4951,99	5720,37	7139,41	8153,6
Темпи приросту, %	6,2	6,2	22,3	15,5	24,8	14,2
II. I. КРЕДИТНІ СПІЛКИ						
Темпи приросту внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки, %	3,3	-25,6	-13,4	-2,7	12,6	11,6
Коефіцієнт еластичності сукупних витрат домогосподарства, %	1,9	-0,2	-1,7	-5,7	2,0	1,2
II. II. БАНКИ						
Темпи приросту депозитів фізичних осіб в банках, %	21,2	-5,4	-1,7	8,2	11,4	7,1
Коефіцієнт еластичності сукупних витрат домогосподарства, %	0,29	-1,15	-13,1	1,89	2,18	2

Джерело: складено за даними [7–9].

могосподарства та залучених внесків (вкладів) на депозитні рахунки.

Здійснено оцінювання взаємозв'язку між динамікою заощаджень населення та внесками (вкладами) на депозитні рахунки кредитних спілок за допомогою регресійного аналізу, використовуючи показники таблиць 4 та 5 (рис. 1).

Регресійний аналіз показав, що приріст внесків (вкладів) на депозитні рахунки кредитних спілок в Україні позитивно впливає на заощадження домогосподарств: при збільшенні депозитних внесків (вкладів) на депозитні рахунки на 1%, заощадження домогоспо-

дарств зростають на 3,3%. Коефіцієнт детермінації дорівнює 0,67 свідчить, що зростання ВВП залежить на 67% від обсягів наданих з бюджету соціальних трансфертів, відповідно 33% залежить від інших факторів (рис. 1).

Регресійний аналіз залежності сукупних ресурсів домогосподарств від активів кредитних спілок показав, що приріст активів спілок позитивно впливає на сукупні ресурси домогосподарств: при збільшенні активів на 1%, сукупні ресурси домогосподарств зростають на 1,12%. Коефіцієнт детермінації дорівнює 0,60 свідчить, що зростання сукупних ресурсів домогосподарств за-

Таблиця 5. Динаміка сукупних ресурсів та витрат домогосподарств України у період 2013–2018 рр.

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1	2	3	4	5	6	7
Сукупні ресурси усіх домогосподарств, млн грн	75538,1	65965,1	78861,2	93790,1	122361,0	147915,2
Сукупні витрати усіх домогосподарств, млн грн	64679,8	58528,7	74644,8	85996,6	106988,3	121773,2
Заощадження усіх домогосподарств (сукупні ресурси – сукупні витрати), млн грн	10858,3	7436,4	4216,4	7793,5	15372,7	26142
Темпи приросту заощаджень усіх домогосподарств, %	17,9	-31,5	-43,3	84,8	97,2	70,1
Темпи приросту внесків (вкладів) на депозитні рахунки в кредитних спілках, %	3,3	-25,6	-13,4	-2,7	12,6	11,6
Використання заощаджень, позики, млн грн	1989,9	1275,4	1562,7	1655,6	2149,2	

Джерело: розраховано за даними [7–9].

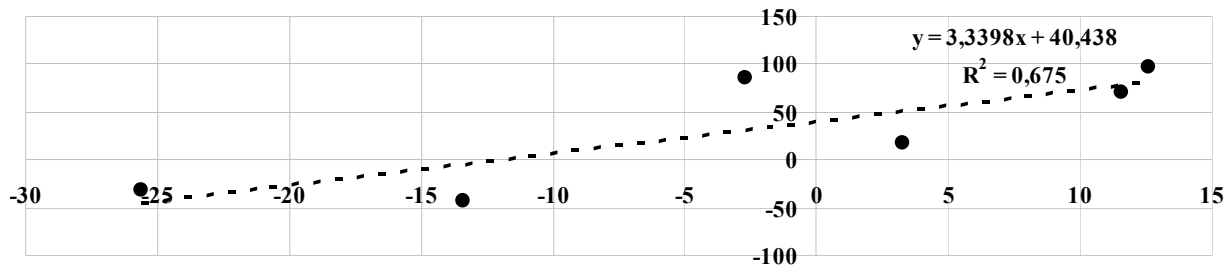

Рис. 1. Графік моделі парної регресії залежності темпів зростання заощаджень домогосподарств від темпу зростання внесків (вкладів) на депозитні рахунки кредитних спілок

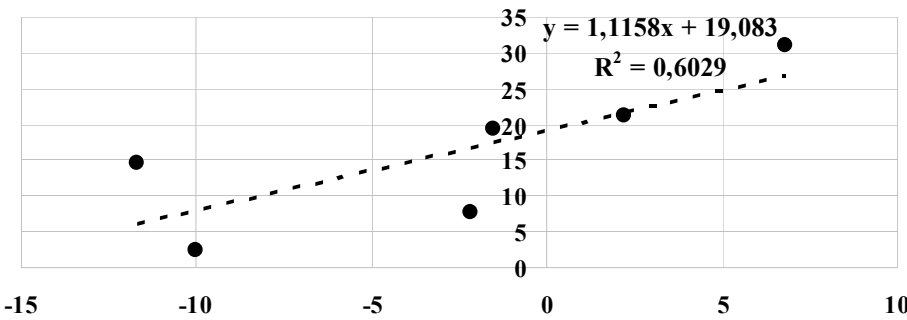

Рис. 2. Графік моделі парної регресії залежності темпів зростання заощаджень домогосподарств від темпу зростання депозитів кредитних спілок

спілок. Враховуючи, що головним джерелом формування фінансових ресурсів кредитних спілок України є кошти населення, їх незаплановане масове вилучення зумовлює більше негативні наслідки для фінансового стану спілок та формує ризики їх неплатоспроможності порівняно з іншими фінансовими посередниками. Проте кредитні спілки надають фінансові послуги виключно своїм членам, які одночасно виступають не просто споживачами послуг спілок, а їх влас-

лежить на 60% від зростання активів кредитних спілок, відповідно 40% залежить від інших факторів (рис. 2).

Світовий досвід діяльності кредитних спілок свідчить про їх важливу роль для життєдіяльності населення: коефіцієнт проникнення кредитних спілок у світі становить 9,09%, для України — 1,85% [10]. Щодо зацікавленості населення в національних кредитних спілках, наведені у таблиці 6 окремі показники ілюструють зниження активності населення в користуванні послугами спілок України, за виключенням кредитування.

Безперечною перевагою банківських установ, які залучують депозити населення, є державна система гарантування вкладів, яка не розповсюджується на внески (вклади) на депозитні рахунки в кредитних спілках. Проте кредитні спілки залежні від стану банківської системи: банківська криза спричиняє хвилю недовіри населення до всіх фінансових посередників та провокує масове дострокове вилучення коштів членів кредитних

спілками. Можливість впливати, формувати та контролювати фінансову політику кредитних спілок, де зберігають свої заощадження домогосподарства є принциповим для останніх, оскільки може нівелювати ризики їх втрати, на відміну від інших фінансових установ. У цьому аспекті кредитні спілки мають конкурентні переваги перед іншими фінансовими установами. На жаль, до сьогодні відсутні будь-які державні механізми підтримки кредитних спілок в період фінансової кризи. Залишаються актуальними запропоновані нами такі заходи, як створення державної системи гарантування депозитних вкладів, залучення їх до централізованих фондів підтримання ліквідності, у т.ч. до державних програм рефінансування під заставу якісних кредитів [11—13].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Враховуючи позитивний вплив кредитів кредитних спілок на сукупні ресурси населення в Україні, подальші

Таблиця 6. Динаміка окремих показників активності домогосподарств у кредитних спілках України в період 2013—2018 рр.

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1	2	3	4	5	6	7
Питома вага членів кредитних спілок, які мають діючі кредити у загальній кількості членів спілок, %	23,6	22,7	21,2	23,1	23,8	24,7
Питома вага членів кредитних спілок, які мають депозити у загальній кількості членів спілок, %	4,1	3,8	4,5	6,4	3,8	3,7
Темпи приросту активів	-2,2	-10	-11,7	-1,5	6,8	2,2
Питома вага активів кредитних спілок у сукупних ресурсах домогосподарств України, %	3,7	3,5	2,6	2,2	1,8	1,5

Джерело: складено за даними [7—9].

дослідження з обраної проблематики доцільно провадити в напрямі забезпечення схильності домогосподарств до заощаджень та розміщення їх у вигляді внесків (вкладів) на депозитних рахунках у кредитних спілках, зростання у структурі доходів населення частки від пасивних доходів, а також створення державних механізм гарантування внесків (вкладів) кредитних спілок на депозитні рахунки, залучення до централізованих фондів підтримки ліквідності.

Література:

1. Бублик Є.О. Небанківський сектор кредитного ринку України: вектори піднесення. Український соціум. 2017. № 1 (60). С. 97—107
2. Єлісеєва О.Г. Стоянов. Сучасний стан розвитку кредитних спілок України. Фінансовий сектор. 2013. № 4. С. 40—43.
3. Маліновська О.Я. Кредитні спілки як джерело забезпечення кредитними ресурсами суб'єктів малого бізнесу. Економічний вісник університету. 2015. Вип. 27 (1). С. 217—221.
4. Катан Л.І., Косюга В.В., Добровольська О.В. Економічна сутність кредитної спілки як особливої форми сільськогосподарської кредитної кооперації. Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. 2015. № 1. С. 6—10.
5. Гончаренко В. В. Розвиток кредитних спілок України в умовах фінансової кризи. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер.: Економічні науки. 2010. № 3. С. 71—78
6. Статистичний збірник "Доходи та витрати населення за регіонами України". Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/03/Arch_dv.htm html (дата звернення: 23.08.2019).
7. Інформація про стан і розвиток кредитних установ України. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. веб-сайт. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-kredytnykh-ustanov-Ukrainy.html> (дата звернення: 23.08.2019).
8. Грошово-кредитна та фінансова статистика. Національний банк України. веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=27843415&showTitle=true (дата звернення: 23.08.2019).
9. Статистичний збірник "Витрати і ресурси домогосподарств України" Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/17/Arch_vrd_zb.htm (дата звернення: 23.08.2019)
10. WORLD COUNCIL OF CREDIT UNIONS: 2017 STATISTICAL REPORT. URL: http://www.woccu.org/documents/2017_Statistical_Report-Revised_Nov_2018 (дата звернення: 16.08.2019).
11. Волкова О.Г. Система кредитної кооперації України: сучасний стан та напрямки розвитку. Збірник наукових праць "Фінансова система держави: проблеми та перспективи розвитку". Київ: ТОВ "ДКС Центр". 2012. С.18—21.
12. Волкова О.Г. Кредитна діяльність кредитних спілок України. Економіст. 2012. № 9, С. 45—46.

13. Волкова О.Г. Платоспроможність кредитних спілок України на сучасному етапі розвитку. Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки: Збірник наукових праць. 2014. Вип. 27. С. 19—24.

References:

1. Bublyk, Ye.O. (2017), "Non-banking sector of the credit market of Ukraine: vectors of uplift", *Ukrains'kyj sotsium*, vol. 1 (60), pp. 97—107.
2. Yeliseieva, O. and Stoianov, H. (2013), "Current state of development of credit unions of Ukraine", *Finansovj sektor*, vol. 4, pp. 40—43.
3. Malinovs'ka, O. Ya. (2015), "Credit unions as a source of credit for small business entities", *Ekonomichnyj visnyk universytetu*, vol. 27 (1), pp. 217—221.
4. Katan, L. I. Kosiuha, V. V. and Dobrovols'ka, O. V. (2015), "Economic essence of the credit union as a special form of agricultural credit cooperation", *Visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho aharno-ekonomichnoho universytetu*, vol. 1, pp. 6—10.
5. Honcharenko, V. V. (2010), "Development of Credit Unions of Ukraine in the Financial Crisis", *Naukovyj visnyk Poltavs'koho universytetu ekonomiky i torhivli*, Ser.: *Ekonomichni nauky*, vol 3, pp. 71—78.
6. State Statistics Service of Ukraine (2019), "Income and expenditure of the population by regions of Ukraine", available at: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/03/Arch_dv.htm html (accessed to 23 august 2019).
7. National Commission for State Regulation of Financial Services Markets (2019), "Information on the status and development of credit institutions in Ukraine", available at: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-kredytnykh-ustanov-Ukrainy.html> (accessed to 23 august 2019).
8. National Bank of Ukraine (2019), "Hroshovo-kredytna ta finansova statystyka", available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=27843415&showTitle=true (accessed to 23 august 2019).
9. State Statistics Service of Ukraine (2019), "Statistical collection "Expenditures and resources of Ukrainian households", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/17/Arch_vrd_zb.htm (accessed to 23 august 2019).
10. World Council Of Credit Unions (2018), "2017 statistical report", favailable at: http://www.woccu.org/documents/2017_Statistical_Report-Revised_Nov_2018 (accessed to 23 august 2019).
11. Volkova, O.H. (2012), "Credit cooperative system of Ukraine: current state and directions of development", *Finansova systema derzhavy: problemy ta perspektyvy rozvytku*, vol 3, pp. 18—21.
12. Volkova, O.H. (2012), "Credit activity of credit unions of Ukraine", *Ekonomist*, vol 9, pp. 45—46.
13. Volkova, O.H. (2014), "Solvency of credit unions of Ukraine at the current stage of development", *Naukovyj visnyk Bukovyns'koho derzhavnoho finansovo-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky: Zbirnyk naukovykh prats*, vol 3, pp. 71—78.

Стаття надійшла до редакції 23.08.2019 р.